

Prof. dr Vučina Vasović (1936–2016)

Opraštamo se od fizičkog prisustva profesora Vučine Vasovića u našim životima, ali ne i od njegovog duha, duševnosti i srčanosti. Oni trajno ostaju u našem pamćenju, sećanju, uspomenama i pričama. Preko onoga što je uradio on ostaje da traje i živi u budućim generacijama.

Profesor Vasović ostavio je dar i trag koji će trajno i nas i buduće sačekivati. Njegovi misaoni plodovi, ali i ljudski postupci biće od sada mnogima orijentiri, odnosno kako treba i misaono i ljudski živeti. To su nesporno najteži načini života, ali zato najvredniji i najplemenitiji.

Profesor Vasović rođen je u Podgorici, 03. aprila 1936. godine. Osnovnu školu i gimnaziju učio je i završio u Podgorici, a posle toga upisao Pravni fakultet u Beogradu koji je sa odličnim uspehom završio. Posle uspešno završenih pravnih studija zaposlio te iste 1963. godine na Visokoj školi političkih nauka kao asistent na predmetu *Uporedni politički sistemi*. Godine 1968. izabran je za predavača na tada tek osnovanom Fakultetu političkih nauka, da bi 1970. godine bio izabran za docenta, a 1974. godine za vanrednog profesora i na kraju, 1979. godine za redovnog profesora. Odmah po uspešnom završetku pravnih studija i zaposlenju otpočeo je da se bavi političkim naukama preko istraživanja pluralističkih koncepcija politike, da bi se tokom izuzetno plodne naučne karijere posvetio temama i problemima političke teorije, političke filozofije, komparativne politike i političkim sistemima. U obradi svega onoga što je radio praktikovao je interdisciplinarnu pristupe. Pokazao je i dokazao je da nije samo znalac naučnih disciplina kojima se bavio već i drugih velikih duhovnih tvorevina kao što su filozofija, književnost i umetnost. Uz pojmovni koristio je i simbolički jezik znajući da mnogo toga važnog i bitnog za čovekov život ne može se ni razumeti ni objasniti samo u pojmovima. Mnogo toga kada je u pitanju ljudski život pripada simbolima koji imaju veliki značaj. Simboli, simbolički jezik, odnosno simbolička značenja i tumačenja bogate i razvijaju čovekovu ljudskost.

Profesor Vasović nosio je u sebi i pokazivao krajolik zavičaja iz kojeg potiče, opisivao parče neba koje je prvi put ugledao. Taj krajolik i nebo u njemu je trajno živeo i ostavio duboki trag. Podgorička ravnica, zidine stare podgoričke čaršije, brdoviti i kršoviti horizont činio je okvir u kojem je smeštao sve ono što je mislio, pročitao, s

putovanja diljem planete donosio kao novo znanje i iskustvo, kao i nove sadržaje i misaone podsticaje. Govor i jezik koje je njegovo uho i svest primilo na početku života trajno ga je obeležilo. Govorio je tim izvornim staropodgoričkim jezikom. Ništa u naglasku i akcentu tokom života nije izmenio. Poznavanje drugih jezika, novidom i nove sredine koje je upoznavao nisu tu mogli ništa da izmene. Temelje i oslonce koje je poneo iz kraja rođenja nije hteo nikada ni da takne. Sve ostalo nastalo iz saznanja i iz iskustva na njima je nadograđivao. Njegov staropodgorički govor bio je tokom celog života netaknut.

Sve je u njegovom životu zasnovano na smislu i značenjima. Postigao je u svojoj ličnosti dobru meru i još bolji sklad između ruralnog i urbanog, tradicionalnog i modernog, realnog i maštovitog, stvaralačkog i kritičkog. Imao je jednu najpoželjniju dozu ironije, cinizma i sarkazma. Odapinjao bi ponekad munjevite ironične i cinične misaone strele prema drugima, a kada bi se činilo da će ih ustreliti spretno i vešto pre nego što pogode cilj skretao bi ih prema sebi. Bila je to svojevrсна umetnička igra i veština koju retko ljudi, pa čak i oni najtalentovaniji poseduju. Njegove cinične i ironične misli bile su samo opomena, a ne pogodci i rane.

U ličnosti profesora Vasovića razvile su se mediteranske vrline, planinske svežine i oštine i ravničarske topline i igre. Igrom se brzo kretao u prostornoj horizontali, a čarobnim i maštovitim pokretima u slobodnoj vertikali. Bio je jedan od najdarovitijih fudbalera tadašnjeg prvoligaša Budućnosti.

Celim svojim bićem bio je zainteresovan i uronjen u misaone dubine, a pogledom u Lovćenske i Himalajske visine. Iz okeanskih misaonih dubina vadio je misaone bisere, deleći ih nesebično svima. Deljenje i darivanje smatrao je vrlinom svetog profesorskog poziva.

Profesor Vasović bio je primer posvećenosti nauci i pozivu. Svaako njegovo putovanje u svet imalo je misionarsku ulogu za nauku i poziv kojim se bavio. Jedan je od profesora sa Fakulteta političkih nauka koji je najveći broj zemalja posetio. Boravio je na studijskim i predavačkim programima u Velikoj Britaniji, Sjedinjenim Američkim Državama, Sovjetskom Savezu, Kini, Indiji i u mnogim drugim evropskim, azijskim i afričkim državama. Bio je Fulbrajtove stipendista. Tokom tih boravaka susreo se s najznačajnijim imenima u političkim, društvenim i humanističkim naukama u drugoj polovini dvadesetog veka. O tome je vrlo retko govorio jer je smatrao da se ne treba s time hvaliti. Imao sam sreće da u poslednjih nekoliko godina njegovog života saznam od njega, ali i od onih koji su mu bili najbliži u generaciji, da je tokom boravka u Americi susretao se i vodio razgovore sa Dejvidom Rismanom, Talkotom Parsonsom, Robertom Mertonom, Robertom Dalom, a na Harvardu zajedno slušao jedan kurs sa Đovani Sartorijem. Naravno, sreo je i mnogo drugih filozofa, teoretičara i naučnika. Posebno je izdvajao bliske kontakte dok je boravio u Velikoj Britaniji sa profesorom Oksforda Džonom Plamencom čije je poreklo iz crnogorskog orlov-

skog gnezda – Cetinja. Kod Plamenca je sreo i upoznao Isaiju Berlina, ali je ostvario i kontakte sa Karlom Poperom. Drugim rečima, imao je susrete sa jednim brojem najznačajnijih ljudi iz sveta filozofije, teorije i uopšte društvenih i humanističkih nauka.

Znanja i lična iskustva, ali i dar koji je poneo, verovatno od predaka, pomagao mu je da prepoznaje ljude od vrednosti. Družio se sa ljudskim vrlinama, a ne sa ljudskim manama. Potiskivao je ljudske mane i na svoj način pokazivao prema njima prezir. Glupost drugih odbijao je od sebe i pogledom i pokretom. Nije ih govorom razdraživao.

Imao je nešto što ga je kao ličnost izdvajalo – doslednost kada su u pitanju vrednosti, predvidljivost kada su u pitanju aktivnosti i fizičku osobenost, kako u pogledu tako i u pokretu. Bio je nepovnljiv, ali istovremeno i prepoznatljiv u svojoj posebnosti. Držao je do moralnog vaspitanja i moralne kulture. Prvo je poneo iz roditeljskog doma, a drugo je sticao u zavičaju iz kojeg je poticao, tokom obrazovanja, kontakta sa ljudima i dobrim uvidima u okoline u kojima se kretao. Etički principi i prosuđivanja bili su vodiči za njegova moralna delovanja i ponašanja. Upravo je u njegovoj ličnosti etičko moralnim pokazivano i dokazivano. Kada su u pitanju profesija i poziv smatrao je da čoveka treba da krasi podjednako obe moći – i moć znanja i moć savesti. Nije pravio kompromise koji čoveka kompromituju.

Imao je jednu prefinjenu diskreciju koja ga je čuvala od hvalisavosti i razmetljivosti, tog obrasca ponašanja ljudi iz kraja iz kojeg potiče. U njegovoj društvenosti bilo je izuzetne odmerenosti. Kada je donosio odluke da se spolja angažuje u njemu je progovarala hrabrost antičkih mislilaca, mudraca, odvažnika i heroja. Teško je donosio takve odluke, ali od njih nije nikada odustajao. Zato je s njim bilo i lako i teško. Lako za one koji su odlučnost cenili, a teško za kalkulante i kukavice. Nije prihvatao nikakav veštački strah sem jednog jedinog, a to je strah da ne počini nešto što bi mu oteretilo savest.

Profesor Vasović trajno se pridružio onima najboljima koji su pre njega otišli, a čiji duh sada stalno prebiva na policama najboljih hramova – hramova knjiga. Vučina Vasović bio je čovek knjiga i biblioteke. To je u njegovom ponašanju ostavilo trajni trag – tišinu za misao i suzdržanost u spoljašnjim reakcijama.

Čedomir Čupić